

TÜRKİYE İSRAFI ÖNLEME VAKFI YAYINLARI
Türkiye'nin Sorunlarına Çözüm Serisi:3

Gelir Dağılımındaki Adaletsizlik ve İşsizlikle Mücadelede Çözüm

Mikro Kredi Uygulaması

Ç
A
M
A

TOPLUMSAL MENFAATLER
İSTİKAMETİNDE,
İSRAFIN ÖNLENMESİ
SONUCU,
EKONOMİK VE SOSYAL
REFAHIN SAĞLANMASI.

Prof. Dr. Aziz AKGÜL

Diyarbakır Milletvekili

ve

Türkiye İsrافی Önleme Vakfı
Mütevelli Heyeti Başkanı

Torunlarımız,
müzeye kaldırılacak
yoksulluğun ne olduğunu
görmeye gidecekler.

**GELİR DAĞILIMINDAKİ
ADALETSİZLİK VE İŞSİZLİKLE
MÜCADELEDE ÇÖZÜM:
YOKSULLARIN İŞ ADAMI
OLMASINI SAĞLAYACAK
MİKRO KREDİ
UYGULAMASI**

Prof. Dr. Aziz AKGÜL

Diyarbakır Milletvekili

ve

Türkiye İsrarı Önleme Vakfı

Mütevelli Heyeti Başkanı

4. BASKI

Şubat 2003

ANKARA

Türkiye İsrarı Önlleme Vakfı Yayınları
Türkiye'nin Sorunlarına Çözüm Serisi: 3

Türkiye İsrarı Önlleme Vakfı

Karaca Sok. No: 17/2

Gaziosmanpaşa 06700 ANKARA

Tel: 0 312 440 88 66

Faks : 0 312 440 93 99

e-mail : demak@superonline.com

Baskı : Emek Ofset Ltd. Şti.

Tel : 0312 431 25 87

*Hayatını Yoksullukla
Mücadeleye Adayan
Prof. Dr. Muhammad YUNUS'a*

KAMU YÖNETİM POLİTİKASI

Ülke Sorunlarının Çözümünde Temel Yönetim Politikası;

- Açık toplum,
- Hakkaniyet,
- Uzlaşma,
- Hoşgörü,
- Toplumsal Menfaat,
- Saygı ve Nezaket ile
- Halka Hizmeti esas alan

Kamu yönetiminde toplam kalite olmalıdır.

Toplam Kalitede Depolitizasyon Esas Olduğundan;

- Irk,
- Dil,
- Din,
- Siyasi Görüş,
- İnanç ve
- Yaşama Biçimi İtibariyle

Hiçkimse, hiçbir kimseyi aşağılayamaz. İnsan olarak herkes diğerine saygı duymak, anlayışlı ve hoşgörülü olmak durumundadır.

GİRİŞ

Mikro Kredi Projesi; iş yapma fikri olup, küçük bir başlangıç sermayesine ihtiyacı olan yoksullara imkan verilmesi projesidir.

Projenin uygulamasında, bugüne kadar geçimini sağlayamayan yoksul hanelerin bundan sonra kendi gelirini elde edebilmesi ve bunun sürdürülebilir olması esas alınmalıdır.

Bu maksatla, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Teşvik Fonu **İyi Niyet Fonu** haline dönüştürülerek, yoksulların iş adamı yapılması maksadıyla, mikro kredi verilmelidir.

Ekonomik İnsan Haklarını Gerçekleştirme Zamanı Geldi

➤ İnsan Hakları Bildirgesine Göre;

“Herkesin kendisinin ve ailesinin sağlığı ve iyiliği için gerekli bir hayat standardına; gıdaya, giyeceğe, konuta ve sağlık hizmetlerine, gerekli sosyal hizmetlere ve işsizlik, hastalık, sakatlık, dulluk, yaşlılık ya da kendi kontrolünde olmayan başka şartlar altında geçim imkanı bulamama haline karşı güvenceye hakkı vardır.”

Bildirgede ayrıca; üye ülkelerin bu hakları “tanıyıp uygulamaları” da istenmektedir.

- Yoksullukla mücadelede insan hakları bildirgesi esas alınmalıdır.
- Kalkınma, ülke ekonomisinin canlanıp, yoksullara da yardımı olması açısından değil, doğrudan bir insan hakları sorunu olarak görülmelidir. Bu bakımdan, ekonomik kalkınma nüfusun alt %50'sinin ekonomik durumlarının geliştirilmesi olarak yeniden tanımlanmalıdır.
- Yoksulluğu hızlı bir şekilde ve vergi verenler açısından asgari ya da sıfır masrafla ortadan kaldırmaya yönelik olarak, yoksullara kendi hayatları üzerinde kontrol hakkı tanıyan iş bağlantılı sermayenin çok önemli olduğuna inanmaktayız.
- Serbest çalışma; pek çok örnekte olduğu gibi, ekonominin işe almayı reddettiği ve vergi verenlerin de sırtlarında taşımak istemedikleri kişilere yardımcı olabilecek tek çözümdür.
- **Mutlak yoksul olarak;**
 - Hayatını insani şartlarda sürdürebilmeye yetecek gıdayı temin edemeyen, karnı doymayan,
 - Kendisini dış etkenlerden koruyacak bir barınağa sahip olmayan,
 - Temiz içme ve kullanma suyuna erişemeyen,
 - Asgari sağlık hizmetlerinden yararlanamayan,

- Temel eğitim görmeyen insanlar tanımlanmaktadır.
- **Yoksulluğun ölçütü olarak;**
 - Birincisi, harcamayla ölçülebilen tüketilen mal miktarı veya gelir düzeyi ile ilişkili potansiyel tüketim seviyesidir. Bu seviye, günde 1 dolar olarak genel kabul görmüştür.
 - İkincisi; “insani gelişme göstergeleri” veya sosyal göstergeler diye adlandırılan kriterlerdir.
 - Türkiye’de DPT, yeterli beslenme için günde ortalama 3,500 kalori alınması gerektiğini hesaplamıştır. Bu kalorinin %70’ni sağlayacak besin maddelerini alamayacak durumda olanlar, “yoksul” sayılmışlardır.

Temel Hedef

- **Cumhuriyet’in 100’ncü yılı olan 2023 yılından önce, yoksulluğun olmadığı ve müzeye kaldırıldığı bir Türkiye hedeflenmelidir.**
- Gelir dağılımındaki adaletsizliği dikkate alarak toplumsal uzlaşmayı temin edecek şekilde;
 - Ahlaki ve hukuki olmak kaydıyla, zenginlerin daha zengin yapılması yanında,
 - Yoksulların da zenginleştirilmesi esas alınmalıdır.

- Bir ülkedeki yoksulluk, maddi ve beşeri sermayenin olmamasından kaynaklanır. Bu sebeple, yoksulluğu önlemek için, en iyi yol bu ikisi ile işe başlamaktır. Böylece, istihdamı sağlayarak verimliliği artırmak gerekir.
- **Yoksulluk; esas olarak zeka noksanlığı veya tembellik gibi şahsi bir problem olmayıp, ancak yapısal bir sorun olan sermaye yetersizliğinden kaynaklanmaktadır.**

Durum Tespiti

- 2002 yılının başında, Türkiye nüfusunun %2.4'ü "**Aşırı Yoksul**" diye tanımlanan ve geliri günde bir doların altında kalan gruba dahildir. Nüfusun %18'nin ise, uluslararası yoksulluk sınırı kabul edilen günlük 2 dolarlık gelir seviyesinin altındadır.
- Türkiye nüfusunun %15'ne karşılık gelen yaklaşık 10 milyon vatandaşımız günlük 1 dolarlık (1 milyon 660 bin lira) gıda harcaması yapamamaktadır.
- Gıda için günlük 1 dolarlık harcama yapamayanların oranı kentlerde %10, kırsal kesimde de %21'e ulaştı.
- Temel ihtiyaçlar için günlük harcama miktarı 1.5 doların (2 milyon 400 bin lira) esas alın-

ması durumunda, nüfusun yaklaşık %38'nin yoksul olduğu ortaya çıkıyor. Buna göre Türkiye'nin 3'te biri yoksuldur.

- 1936 yılında, 1 dolara 92 ekmek alınırken, 2002 yılında 1 dolara sadece 8 ekmek alınabiliyor.
- Türkiye'de gıda güvencesi riski taşıyan kesimlerde görülen yoksulluk genellikle işsizlik ve kazanç yetersizliğinden kaynaklanıyor. Bu gruplar genellikle;
 - Doğu Anadolu,
 - Güneydoğu Anadolu,
 - Karadeniz ve
 - İç Anadolu bölgelerinde bulunuyor.
- Doğu Anadolu'daki nüfusun % 25'i, Güneydoğu Anadolu'dakilerin % 24'ü, Karadeniz Bölgesindekilerin % 19'u ve İç Anadolu Bölgesindekilerin % 12'si günde 1 dolarlık gıda harcaması yapacak kadar gelir elde edememektedir.
- Türkiye'de yoksulların % 46'sı bir iş sahibi değilken, % 53'ü ise çalışanlardır. Çalıştığı halde yoksulluk sınırında bulunanların % 44'nü ise ücretsiz aile işçileri oluşturuyor.
- Türkiye'de dengesiz beslenme oranı da yüksektir. Kişi başına düşen gıda tüketimi belli ürünlerde yoğunlaşıyor ve en çok da buğday tüketiliyor. Buna karşılık, hayvansal ürün tüketimi gelişmiş ülkelere göre 3-4 kat daha azdır.

- Türkiye’de kişi başına yıllık et tüketime 27 kilogram, süt ve süt ürünleri tüketime de 160 kilogram olarak gerçekleşiyor. Halbuki, Avrupa Birliği ölkelerinde bu miktar ette 87 kilogram, sütte ise 350 kilogram olarak gerçekleşiyor.
- Türkiye’de 2001 yılı sonu itibariyle, asgari ücret 117 dolarken, Almanya’da 660, İngiltere’de 950, Fransa’da 1,104, Danimarka’da 1,359 ve Hollanda’da 1,209 dolardır.
- Yoksulların % 42.2’sini 0 - 14 yaş grubundaki çocuklar oluşturuyor. Yoksulların % 52.7’sini 15-64 arası yaş grubundakiler, % 5’ni ise 65 yaşın üzerindekiiler meydana getiriyor.
- Yoksulların % 26.9’u okur - yazar değil, % 22.7’si okur-yazar ancak herhangi bir okulu bitirememiş, % 42.5’i ilkokul, % 5.1’i ortaokul, % 2.7’si lise ve dengi okul, binde 14’ü yüksek okul ve onbinde 11’i ise üniversite mezunudur.
- Türkiye’deki yoksulların % 38.2’si hiç evlenmemiş, % 57.2’si evli, % 4.12’si eşini kaybetmiş, binde 3’ü boşanmış ve binde 2’si ise eşinden ayrı yaşıyor.
- Yoksulların % 46’sı bir işi olmaması, öğrenci, ev hanımı, özörlü, hasta, emekli, irad sahibi, yaşlı ve diğer nedenlerle alışmıyor. % 53’ü ise çalışıyor. Çalıştığı halde yoksul konumunda bulunanların % 44 ile en büyük bölümünü ücretsiz aile işçileri oluşturuyor.

Kişi Başına Milli Gelir

- 2000 yılını 201 milyar dolar milli gelir ile kapatan Türkiye ekonomisi, 2001 yılını 53 milyar dolar kaybederek, 148.1 milyar dolarla kapadı. Bir yılda 700 bin kişilik artışla 68 milyon 564 bin kişiye çıktığı düşünöldüğünde, kişi başına milli gelirimiz de aynı dönemde 2,967 dolardan 2,160 dolara düştü. Başka bir deyişle, her bir vatandaşın yıllık geliri 807 dolar geriledi.
- Türkiye kişi başına düşen milli gelire göre yapılan sınıflandırmada dünyada orta alt kademede yer alırken, 2001 yılı itibariyle kişi başına 2 bin 160 dolar düşen Türkiye; Peru, Irak, Batı Şeria, Fas, Bosna, Namibya, Bulgaristan gibi ölkeler ile aynı kategoride bulunuyor.
- 1990-1999 yılları arasında, Türkiye'nin kişi başına milli geliri sadece 215 dolar arttı. Bu artış, Yunanistan'da ise 3 bin 906 dolar oldu. Yunanistan Türkiye'den 19 kat daha fazla kişi başına milli gelir artışı gerçekleştirdi.
- Kocaeli'de kişi başına milli gelir 7 bin 882 dolar iken, Ağrı'da 744 dolar. Bir diğeri ifadeyle, 10 Ağrı'lının geliri bir Kocaelili vatandaşınki kadar etmiyor.
- İstanbul, İzmir, Ankara, Kocaeli, Bursa, Adana, İçel, Antalya, Konya ve Manisa'nın milli

gelirden aldıkları pay % 58.4 iken; Kilis, Bartın, Bingöl, Hakkari, Gümüşhane, Tunceli, Iğdır, Ardahan ve Bayburt'un GSYİH'daki payı % 0.1'dir.

- Marmara bölgesi'nde, kişi başına 3,021 dolar olan Türkiye milli gelir ortalamasının bir buçuk katı olan 4,474 dolara ulaşırken, bu miktar Güneydoğu Anadolu'da 1,634 dolara, Doğu Anadolu'da 1,335 dolara iniyor.

Gelir Dağılımı Adaletsizliği

- Türkiye, gelirin adaletsiz bölüşümü açısından dünyanın en kötü 5 ülkesinden birisidir. Çoğunluğunu Afrika ülkelerinin oluşturduğu sıralamada Brezilya ve Meksika gibi sıkça karşılaştırıldığımız Latin Amerika ülkeleri de vardır.
- Türkiye nüfusunun en zengin % 10'luk bölümünün gelir ya da tüketimden aldığı pay % 32.3 iken, nüfusun en yoksul % 10'u ise, gelir ya da tüketimden % 2.3 oranında pay alıyor.
- En zengin %1'lik kesim ise gelirin % 29'na tek başına sahip oluyor.
- Ülkemizdeki en zengin % 1'lik kesim ile en fakir % 1'lik kesim arasında 237 kat gelir farkı vardır. Bu durum, gelir dağılımındaki adaletsizliği açıkça ortaya koymaktadır.

Yoksullarla İlgili Yanlış Düşünceler

- Yoksulların gelir getiren bir etkinliğe girişmeden önce eğitilmeleri gerekir.
- Tek başına kredi bir işe yaramaz; mutlaka eğitim, pazarlama, nakliye tesisleri, teknoloji ve eğitimle desteklenmesi gerekir.
- Yoksullar para biriktiremez.
- Yoksulların son derece ivedi tüketim ihtiyaçları olduğundan, her şeyi tüketmek alışkanlığındadırlar.
- Yoksullar birarada çalışmamalıdır.
- Kronik yoksulluğun, yoksulların akli ve hedefleri üzerinde mahvedici bir etkisi vardır. Tıpkı bütün hayatını kafeste geçirmiş bir kuşun kafesten çıkartıldığında uçmayı istemesi gibi.
- **Yoksul kadınların hiçbir becerileri yoktur. O yüzden, yoksul kadınlara yönelik programlardan söz etmenin bir yararı yoktur.**
- **Yoksullar mantıklı değerlendirmeler yapamayacak kadar aç ve çaresizdirler.**
- Yoksulların hayata bakış açıları son derece dar olup, kendi hayatlarını değiştirebilecek hiçbir şeyle ilgilenmezler.
- Yoksullar üzerinde (özellikle de kadınlarda) dinin ve geleneklerin etkisi o kadar güçlüdür ki,

herhangi bir yönde bir santim bile ilerleyemezler.

- Kırsal kesimde sosyal hiyerarşi böyle bir kredi programının başarılı olmasına izin veremeyecek ölçüde ve yerleşiktir.

Yukarıda sıralan görüşlerin her birisi birer ihtimal veya büyük birer mazeret olabilir. Ancak, hiçbir mazeret başarının yerini alamaz.

Serbest Çalışma

- **İşsizlik her toplumun belasıdır. Sanayileşmiş uluslar bile herkese iş sağlayamazlar.**
- Serbest çalışmanın maaşlı çalışmaya karşı bazı avantajları şunlardır:
 - Çalışma saatleri esnek olup, herhangi bir aile şartına uyum sağlayabilir. İnsanlara bir işi tam zamanlı yürütme veya yarı zamanlı yürütme seçeneği sağlar.
 - Serbest çalışma; işini bilen, yalnızca teknik okuldan ve kitaplardan alınmış değilde, pek çok geleneksel ve edinilmiş beceriye sahip insanlar için çok uygundur. Buda okur - yazar olmayan ve yoksul kişilerin de eksikliklerinin ezikliğini yaşamak yerine, kendi güçlerinden faydalanmalarına imkan verir.

- İnsanın hobilerini, zevkli ve kazançlı bir iş haline getirmesine fırsat verir.
- Katı bir hiyerarşide, hep birlikte iyi çalışmayan bireylerin kendi işlerini yönetmelerine imkan tanır.
- Sosyal yardıma bağımlılıktan bir çıkış yolu sunar. İnsanların yalnızca bir maaş kölesi olmalarına değil, bir üretimi başlatmalarına fırsat verir.
- Bir iş bulmuş, ama yine de yoksul olanlara yardım edebilir.
- Daha yeni işini kaybetmiş olanlara, depresyona girip işlerden el etek çekmeden önce, yeni bir iş kuracak moral desteği sağlar.
- Serbest bir iş oluşturma maliyeti maaşlı bir iş oluşturmaya oranla 10, 20 yada 30 misli ucuzdur.
- Yalnız ve yoksul bir insanın adım adım özgüven kazanmasına yardımcı olur.

Mikro Kredilendirmenin Amaçları

Yoksulluğun azaltılmasında kullanılacak mikro kredinin amaçları şöyle belirtilebilir:

- Klasik yollarla kredi elde edemeyecek-
lere,

- Yoksulluğu, gelir dağılımındaki adaletsizliği ve işsizliği azaltacak şekilde,
- Ailesi ve kredi alan için, kendi kendine gelir getirici bir faaliyet yapılmasını sağlayarak, ekonomik ve sosyal kalkınmayı gerçekleştirmektedir.

Böylece;

- **Ekonomik krizin muhtaç nüfus üzerindeki etkisinin azaltılması,**
- **Yoksulların gelir elde etme ve istihdam fırsatlarının arttırılması ve**
- **Yoksul hanelerin kendi geçimlerini sağlayacak işleri kurabilmeleri ve sürdürrebilmeleri hedeflenmektedir.**

Mikro Kredinin Felsefesi

- **Dünyanın temel bankacılık ilkesi şöyledir: “ne kadar paran varsa, o kadar para alırsın” ve “paran yoksa para almazsın.”**
- Bankalar belki de istemeden bir sınıf insanı **“kredi verilemez”** olarak tanımlıyorlardı. Halbuki; uygulamalar, teminatsız kredi alan insanların geri ödeme oranlarının kredileri muazzam varlıklarla güvence altına alınanlara oranla çok daha yüksek olduğunu göstermiştir.

- Gelir durumu iyi olanlar, yasaları kendi çıkarlarına kullanmayı bildiklerinden, yasal yaptırımlara hiç aldırış etmeyebilirler. En alttakiler ise her şeyden korkarlar ve düzgün çalışmak zorundadırlar. Başka seçenekleri yoktur.
- Yoksullar, kendilerini dışlanmış, çepeçevre engellerle kuşatılmış bulurlar.
- Yoksulluk, elimizi kolumuzu bağlayacak bir statikler geçidi değildir.
- Yoksulluk, insanların kapatılıp, çürüyerek ölmeye terk edildikleri bir Nazi Toplama Kampı değildir.
- **Mikro Kredi Sistemi ile kişiye yemesi için bir balık vermezsiniz. Onlara nasıl balık tutulmasını da söylemezsiniz. Bunların ötesinde olan, balık tutmak için bir ağ veya kayık kiralamasını veya almasını sağlarsınız.**
- **İnsanların yaradılışında bir kabiliyetlerinin olduğuna inanıyoruz. Bu kabiliyete hayatta kalma kabiliyeti diyebiliriz. Küçük kredi sistemi, insanımızın atıl kapasitesinin açığa çıkarılmasını sağlayacaktır.**
- **Kadınlar ekonomik bir güç olarak kabul edilmelidirler. Türkiye’de yoksul olmak herkes için zordur. Ancak, yoksul**

bir kadın olmak en zordur. Toplumumuzda yoksul bir kadın olmak insanı tümüyle güvencesiz bırakır. Kadın, eline en ufak bir fırsat geçtiğinde, yoksulluktan kurtulmak için olağanüstü bir mücadele verir.

- Eğer ekonomik kalkınma hedefleri;
 - Gelişmiş hayat standartlarını,
 - Yoksulluğun ortadan kaldırılmasını,
 - Onurlu bir iş bulmayı ve
 - Eşitsizliğin azaltılmasını da ihtiva ediyorsa, o halde Mikro Kredi uygulamasına kadınlarla başlamak daha uygun olabilir.
- Kadınlar; yoksulların, işsizlerin, ekonomik ve sosyal ezilmişlerin büyük çoğunluğunu oluşturmaktadır. Üstelik çocuklara da daha yakın olduklarından, Türkiye'nin geleceğinin anahtarı kadınların elindedir.

Mikro Kredide Hedef Kitle

Nüfusun % 25'i açlık ve % 50'si yoksulluk sınırının altında yaşıyor. Türkiye'de yoksul ve açlık riskiyle karşı karşıya olan gruplar şunlardır:

- **Kadınlar ve İşsiz Gençler:** Kadınlar ve işsiz gençler yoksulluktan en fazla etkilenen gruplar

olması sebebiyle Mikro Kredi'nin uygulanmasında ana hedef kitle olarak alınmalıdır.

- **Topraksız Köylüler:** Bunlar yaklaşık 100 bin ailedir. Doğu, Güneydoğu, Orta Anadolu ve Karadeniz bölgelerinde yoğun olarak bulunmakta olup, mevsimlik işçi olarak çalışıyorlar.
- **Küçük Ölçekli Çiftçiler:** Bunlar yaklaşık 630 bin ailedir. Doğu, Güneydoğu, Orta Anadolu ve Karadeniz bölgelerinde yoğun olarak bulunmakta olup, ancak karnını doyurabiliyorlar.
- **Sokak Çocukları:** Bunlar 1 milyon kişiden fazladır. Çocuk işçiler ile birlikte bu rakam 4 milyonu buluyor.
 - 9 milyon 300 bin çocuk yoksulluk içinde yaşıyor.
 - 20 bin çocuk evsiz ve sokaklarda yaşıyor.
 - 7-18 yaş arasında okula gitmeyen çocuk sayısı 8 milyon 120 bin.
 - Her 100 çocuktan 21'i okuma-yazma bilmiyor. Her gün ortalama 107 çocuk ölüyor.
- **Orman Köylüleri:** Bunlar yaklaşık 8 milyon kişidir. Her bölgede bulunuyorlar. En fakirler arasında yer alıyorlar. Kişi başına milli gelir oranının % 15'ni kazabiliyorlar.

İyi Niyet Fonu ve Mikro Kredilendirmenin Finansmanı

- Uygulanacak mikro kredi programlarının finansmanında;
 - “İyi niyet fonu” haline dönüştürülmesi gereken Sosyal Dayanışma ve Yardımlaşma Fonu kaynakları,
 - Dış finansman kaynakları,
 - Yapılacak bağışlardan oluşturulan kaynaklar kullanılabilir.
- Dünya Bankasından 4 yıl süre ile sağlanan 510 milyon dolar ile yurtiçi kaynaklardan sağlanan 100 milyon dolar olmak üzere toplam 610 milyon dolar, yoksul luğun azaltılması maksadıyla 4 yıl süreyle kullanıma hazır hale getirilebilir.
- Mikro ölçekli projeler için kentsel ve kırsal kesimde yoksul hane başına en fazla 1000 dolar karşılığı TL kadar destek sağlanabilir.
- Sadece bu finansman imkanıyla yaklaşık 610 bin yoksul aileye geçinmelerine ve gelecek gelir sağlamaları ve bunun devam lılığını sağlama-ları hedeflenmiş olacaktır.

Mikro Kredilendirmenin Prensipleri

- Yoksul vatandaşlarımızın ihtiyacı olan mikro kredilendirmenin prensipleri şöyledir:
 - Yoksulların da uygun finanssal hizmetlere ulaşmaya ihtiyaçları vardır.

- Yoksullar, borçlarını ödeyebilirler ve tasarruf edebilirler,
- Mikro kredi sağlayacak İyi Niyet Fonu sayesinde, mümkün olan fazla sayıdaki yoksulun iş adamı yapılması sağlanabilir.
- İstisnalar hariç, mikro kredi projelerinin sosyal sorumluluk esasına dayalı grup bazlı olması sağlanmalıdır.
- Çünkü, bireysel bazlı projeler sonucu üretilcek ürünün pazarlanmasında büyük kısıtlar olabilmektedir. Mesela, bir yörede (köyde) tek başına hindi yetiştireciliği için destek vermek akılcı olmayabilir. Çünkü, küçük miktarların büyük pazarlara taşınması pahalı olmakta ve alıcılarının da küçük bir miktar için üretici bölgeye gelmesi çok karlı olmayabilir.
- Mikro Kredi Projesinin hayata geçirilmesinden sonra, elde edilmesi planlanan ürüne ve üretilmesi öngörülen miktara piyasada talep olması çok önemli olmaktadır.

Yoksullar, İş Adamı Olacak ve Bankaya Sahip Olacaklar

- Yoksulluk ile ilgili Sosyal Destek Yardımı yerine, insanların kendi işlerini yapmaları için şartlar oluşturulması, işsizliğe onurlu bir çözüm getirecektir
- “Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu” “**İyi Niyet Fonu**” haline dönüştürüle-

rek, yoksulların iş adamı yapılması kapsamında mikro kredi uygulaması başlatılmalıdır.

- **Başkasının yanında çalışmadan, insanların kendi kendine iş yapmalarını; geleceğin, bir diğer ifadeyle 21'nci yüzyılın bir fikri olarak düşünmekteyiz. Bu bakımdan; yoksulların ve işsizlerin iş adamı olmalarına imkan sağlanmalıdır.**
- Yoksullara verilecek kredi, ticaret yapılmasını sağlamaktan öte kredi; yiyecek gibi, iktisadi ve sosyal insan hakkıdır.
- **“Düşük gelir, düşük tasarruf, düşük yatırım” kısır döngüsü, “düşük gelir, kredi enjektesi, yatırım, daha fazla gelir, daha fazla tasarruf, daha fazla yatırım, daha fazla gelir” döngüsüne dönüştürülmelidir.**
- Ahlaki ve hukuki olmak kaydıyla; **“daha fazlaya sahipsen, daha fazla elde edebilirsin”** prensibi yanında, **“ne kadar aza sahipsen o kadar daha fazla önceliğin olacaktır”** prensibi de uygulanmalıdır.
- Yoksulluk; insanları, sanki iş yapamaz ve insiyatifi olmayan olarak gösterir. Ancak, kendilerine kredi verildiğinde yeniden yavaş yavaş hayata dönerler.
- Sağlanacak çok küçük kredilendirme sistemi, insan olmanın gereği olarak, yapılarında olan kabiliyetlerinin açılmasına imkan veren bir anahtar olacaktır.

- **Artık, yoksulun da kredibilitesi olmalıdır.** Onlara nasıl yaşamaları gerektiğini açıklamak gerekmez. Bunu biliyorlar. Onlara kredi vermek suretiyle, sahip oldukları kabiliyetleri sergileme imkanı verilmelidir.

Kredilerin Verilişi: Katılım Mekanizması

- Geleneksel bankalar ile kredi kooperatifleri kredi geri ödemelerinde mutlaka toplu ödemeler istiyorlardı. Kredi döneminin sonunda toplu bir ödeme yapma zorunluluğu, kredi müşterilerini psikolojik olarak büyük miktarda nakit ödeme konusunda isteksiz kılıyor.
- Mikro kredi sisteminde geri ödemeler mümkün olduğu kadar küçük tutularak, borçlu ne farkına varacak ne de eksikliğini duyacaktır.
- Yoksul bir insan, tek başına kendisini her türlü tehlikeye açık görür. Bir gruba ait olmak ona korunma duygusu sağlar. Yoksul kişi, tek başına davranışlarında belirsiz değişkendir. Ancak, grup üyeliği, grup desteği ve grup baskısı sağlarken, davranış biçimlerini düzeltip, kendi müşterisini daha güvenilir bir hale getirir.
- Bir grup içi ve gruplar arası rekabet hissi, herkesin başarılı olma arzusunu kamçılar. Bireysel müşterilerin izini sürmek zordur. Ancak, müşteri bir grubun üyesi ise, bu çok daha kolaylaşır.

- **Grup dinamiği önemlidir. Grup her üyenin kredi talebini onayladığından, bu süreç içinde kendini kredi konusunda ahlaki olarak sorumlu görür.**
- **Mikro kredi sisteminde, aile üyesi olmayan, ama kendisi ile benzer düşünen, benzer ekonomik ve sosyal statüye sahip bir grup kurulması istenir. Kredi bireylere verilerek, her kredi müşterisi resmen kendi kredisinden sorumludur.**
- İlk başta grubun yalnızca iki üyesine kredi verilecektir. Bu iki üye 4 hafta süresince geri ödemelerini düzgün bir biçimde yaparlarsa, iki üye daha kredi alabilir. Beş kişinin içinden en son krediyi grubun başkanı alır.
- Bir üyenin ödemeyi aksatması halinde, grubun başka hiçbir üyesi kredi alamaz. Bir üye krediyi geri ödemekte güçlüklerle karşılaşınca, grubun diğer üyeleri, “İyi Niyet Fonuna” geri ödemeyi güvence altına alan bir çözüm üretmeleri gerekir.
- Üye sayısı 5 ila 8 kişi arasında değişen grupların bir “merkezde” örgütlenmeleri ve kendi kendilerini geliştirme tekniklerini güçlendirmeleri sağlanır. Merkezler, köyde veya kentin kenar mahallelerinde fon görevlisi ile buluşurlar. Bu haftalık toplantılarda, üyeler ödemelerini yaparlar, tasarruf hesaplarına para yatırır ve yeni kredi talepleri ile ilgilendikleri başka konuları görüşürler.

- Bütün işler özellikle para alışverişi ve kredi görüşmeleri açıkta yürütülür. Her grup, bir başkan ve bir yönetici yardımcısı belirler. Merkez bir şef ve bir şef yardımcısı seçer. Bunlar bir yıllığına görev yapar ve yeniden seçilmezler.
- Oluşturulacak “İyi Niyet Fonu”ndan alınacak mikro krediler;
 - En fazla 1000 dolar karşılığı TL olmalı.
 - Bir yıl süreli olmalı.
 - Eşit haftalık taksitler halinde geri ödenmeli.
 - Geri ödeme, kredi alındıktan bir hafta sonra başlamalı.
 - Elli hafta boyunca geri ödemeler, haftalık olarak alınan kredinin % 2 tutarındadır.
 - İyi niyet fonu mikro kredisinin geri ödenmesinde ortaya çıkacak sorunlarda hiçbir zaman adli önlemlere başvurulmayacaktır.
 - Kredi veren ile alan arasında hiçbir hukuksal aracı yoktur. Mikro kredilendirmede ilişkinin belgeler ile değil insanlar ile olduğuna inanıyoruz. Güvene dayalı insan ilişkileri oluşturulmalıdır.
 - **“Kredi” “güven” anlamına gelir. Ancak, ticari bankacılık kurumsallaştıkça, bütün yapısını karşılıklı güvensizliğe dayandırmıştır.**
 - **İyi Niyet Fonunun temelinde müşterinin dürüst olduğu kabul edilir.**

Sistem Nasıl Çalışacak

- Yoksullara kredi, teminat kıskacından çıkarılmalıdır. Böylece, finansman bulma ayrımcılığına son verilecektir.
- **Kendi kendine iş yapabilecek yeterlilikteki mikro krediler, herhangi bir teminat olmadan sadece sosyal sorumluk esasına dayalı olarak verilmelidir.**
- Mikro kredi, birbirlerini tanıyan ve grup baskısının oluşabileceği 5 kişilik gruplara, grup içindeki fertlere ayrı ayrı verildiği bir sistem olacaktır.
- Ortak sorumluluk sistemi sayesinde, bu kişiler birbirinin garantörü olacaktır. Bu durum, klasik anlamdaki garantilerin yerini alacaktır.
- Grubun oluşumunda, kredi alacakların arkadaşlarını kendilerinin serbestçe seçmeleri ve grup baskısı oluşturmaları sonucu, sosyal bir teminat oluşturulmuş olacaktır.
- Böylece, kişinin toplumdaki itibarı ve iş yapma fikri en büyük teminat olarak kabul edilecektir.
- **Mikro kredi uygulamasında ailenin direği kadınlara öncelik verilmelidir. Bu aynı zamanda, bu program yuvayı yapan kadınların ve ailelerin güçlenmesine de katkıda bulunacaktır.**
- **Mikro Kredi Sistemi; grup dayanışmasına ve sosyal sorumluluk esasına dayan-**

dığından, toplumda; hoşgörü ve uzlaşmaya imkan vererek, birlik ve beraberliğin oluşmasına katkıda bulunacaktır.

- Mikro Kredi Sistemi kolay verilebilen, prosedürü az olan bir kredilendirme sistemidir. Mikro kredi, sadece bir kredi değil, aynı zamanda bir tasarruf olarak kullanılacaktır.
- Kredi alanlar, yapacakları çok cüz'i tasarruf sayesinde oluşturulacak mikro kredi esasına dayanan Dar Gelirliler Bankasının ortağı olacaktır.
- Bu program çerçevesinde, meslek edindirme ve kendi kendine iş yapma kurslarına da önem verilmelidir.

Küçük Kredinin Geri Dönüşü

Mikro kredi geri ödeme planı şöyle olmalıdır:

- Kredi geri ödemesi, haftalık geri ödemelerle yapılabilmelidir.
- Daha sonraki kredi alımı, eskilerinin sorunsuz ödenmesine bağlı olmalıdır.
- Kendi ortak olduğu dar gelirliler bankası'ndan kredi kullanım maliyeti şöyle olmalıdır:
- Cüz'i bir zorunlu tasarruf
- Ana para ödemesi
- Kredi işlem maliyeti için fondur.

- Küçük kredi sisteminin uygulanmasında, kamu kurumlarındaki ihtiyaç fazlası personelden faydalanılmalıdır.
- Küçük kredi sisteminin uygulamasında görev alacakların kesinlikle bir büroda çalışma yeri olmayacaktır. Daima, müşterileri olan yoksul vatandaşların olduğu bölgede hareketli olarak çalışacaklardır.

Yoksulluğu ve İşsizliği Azaltılma Stratejileri

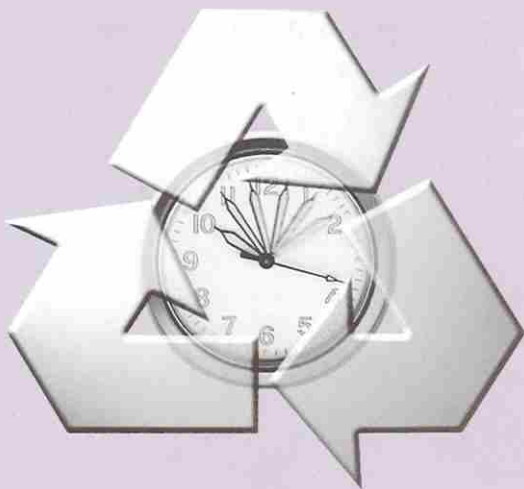
- Türkiye'deki kentsel ekonomik ve sosyal kalkınmaya katkı ve gelir dağılımındaki adaletsizliğin önlenmesi yanında, işsizliğin azaltılması mücadelesinin üç ana stratejisi olabilir.
- Ticari fikri olup, işi başlatma sermayesi olmayanlara, kendi kendilerine iş yapabilme kapasitelerini kullanmalarını sağlayacak küçük işletmeler için mikro kredi uygulaması.
- Ülkemizdeki işletmelerin % 99'unu oluşturan KOBİ'lere, kredi ve pazarlama imkanlarının artırılmasına yardımcı olunarak ihracatın artırılması.
- Kamu yönetim sisteminin DNA'sını değiştirerek sistemin yeniden inşası sonucu, iç borçlanma gereğinin azaltılması sonucu yatırımın ve üretimin artırılması.

SONUÇ

Oluşturulacak **İyi Niyet Fonu** sayesinde, yoksulların iş adamı yapılmaları için verilecek mikro krediler sayesinde;

- Yoksulluğun ve işsizliğin azaltılmasında rol oynamak suretiyle,
- Ülkenin ekonomik ve sosyal kalkınmasına katkıda bulunarak,
- Yoksulların toplumda itibarlı olmasının sağlanması yanında,
- Ahlaki ve toplumsal gelişmeye katkıda bulunmak mümkün olabilecektir.

Torunlarımız, müzeye kaldırılacak yoksulluğun ne olduğunu görmeye gidecekler.

Kaynakların Kullanımında 80/20 Prensibi

TÜRKİYE İSRAFI ÖNLEME VAKFI